

עין משפט ד

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ב

וְכִיצַד דִּינֵיהֶן. אִם נִתְעַרְבָה חֲטָאת בְּחוּבָה זוּ הִסְתוּמָה
 אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מִנֵּין חֲטָאוֹת שֶׁבְּחוּבָה בְּלִבָּד. אֶבֶל מִנֵּין
 הָעוֹלוֹת שֶׁבְּחוּבָה עִם הַחֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבָה בָּהֶן פְּסוּלֵין
 שֶׁהֵרִי נִתְעַרְבָה חֲטָאת בְּעוֹלוֹת:

דף כד:

עין משפט א

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ג

לְפִיכָךְ אִם הִיְתָה הַחוּבָה שְׁתֵּים בְּחֲטָאת. חֲצֵי הַחוּבָה
 כָּשֶׁר וְחֲצֵיהָ פְּסוּל. וַיִּרְאֶה לִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כֶּלֶן לְמִטָּן
 כְּמַעֲשֵׂה חֲטָאת:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ד

וְכֵן אִם נִתְעַרְבָה עוֹלָה בְּחוּבָה זוּ הִסְתוּמָה **ת**. אֵין כָּשֶׁר

ת. כסף משנה (ב-ד) וכיצד דיניהם אם נתערבה חטאת בחובה זו הסתומה וכו'. וכן אם נתערבו
 עולה בחובה זו הסתומה וכו'. שם ופירש"י חובה קרי קן שלם של יולדת או של זבה
 והוא אחת חטאת ואחת עולה וכו' ואם פרידה המופרשת לחטאת מעורבת עם ב' קינים
 של חובה שהם סתומים ועתה חמש פרידים מעורבין יחד אין יכול לעשות אלא שתיים
 חטאת שזהו מנין הכשר בשני קינין של חובה דאי עבד ג' חטאות שמא משני קינין עבד
 להו ולא מהמעורב בהם ומב' קינים אינו יכול לעשות רק ב' חטאות ולא מצי עביד אפי'
 אחת עולה שמא יקח החטאת המעורבת וכן עולה שנתערבה בחובה בקן סתומה אין כשר
 אלא שנתערבה זו בזו אחת לזו ואחת לזו שתיים לזו ושתיים לזו שלש לזו ושלוש לזו מחצה
 כשר ומחצה פסול אחת לזו ושתיים לזו ושלוש לזו ועשר לזו ומאה לזו הממועט כשר.
 ופירש"י אבל חובה שנתערבה זו בזו קן סתומה של לידה שהוא אחד חטאת ואחד עולה
 ונתערבו השני פרידין בקן אחת סתומה של לידה או של זיבה מאשה אחרת מחצה כשר
 ומחצה פסול יכול להקריב שני פרידין אחד עולה ואחד חטאת ולא יותר דאי עבד שני
 עולות שמא יעשה אותן מקן אחד של לידה או של זיבה וכן אם נתערבו הרבה קינים יחד
 יקריב חציו אחד חטאת ואחד עולה וחציו האחר פסולים והיינו כי נתערבו בשוה כדאמרין

אֶלָּא מְנִין עוֹלוֹת שְׂבָחוּבָה. אֲבָל מְנִין הַחֲטָאוֹת שְׂבָחוּבָה
עִם הָעוֹלָה שְׁנֵתְעָרְבָה בָּהֶן פְּסוּלִין. שְׁהָרִי נִתְעָרְבָה עוֹלָה
בְּחֲטָאֵת. בֵּין שְׁהִיתָה הַחוּבָה הַסְּתוּמָה מְרַבָּה עַל הָעוֹלוֹת
שְׁנֵתְעָרַב בָּהּ. בֵּין שְׁהָיוּ הָעוֹלוֹת מְרַבִּין עַל הַחוּבָה
הַסְּתוּמָה. בֵּין שְׁהָיוּ שְׁתִּיחָן שְׁוֹת. אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מְנִין
עוֹלוֹת שְׂבָחוּבָה. לְפִיכֶן אִם הִיתָה הַחוּבָה שְׁתִּים בְּעוֹלוֹת
חֲצִי הַחוּבָה כָּשֶׁר וְחֲצִיָּהּ פְּסוּל. וַיִּרְאֶה לִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
כְּלָן לְמַעַלָּה כְּמַעֲשֵׂה עוֹלָה:

אחת לזו ואחת לזו או שתיים לזו ושתיים לזו או שלש לזו ושלוש לזו שיכול ליקח השלשה
קנים אי זה שלש פרידים שירצה אי זה לחטאת ואי זה לעולה אבל אחד לזו ושנים לזו
ושלש לזו ועשר לזו ומאה לזו הממועט כשר. אם נתערבו קן חטאת סתומה של זיבה בשני
קנים של לידה או בשלשה אינו יכול להקריב אלא קן אחד פרידה אחת לחטאת ופרידה
אחת לעולה אבל שתי עולות לא מצי עביד פן יקח הקן שהוא מבורר תחלה ללידה אחת
שאינו יכול להקריב ממנו רק אחת חטאת ואחת עולה וכן אם נתערבו כולם יחד האחת
והשתיים והשלש והעשר לא יוכל להקריבו רק קן אחד שני פרידים או עשר קנים במאה
יקריב עשרים פרידים כמו שיכול לעשות מעשר קנים וזהו המועט כשר. בין משם אחד
לידה ולידה משתי נשים בין שני שמות לידה וזיבה אפי' מאשה אחת כדמפרש (במתני')
כיצד משם אחד. וז"ל רבינו בפירוש המשנה אומר כי מה שהקדים לומר אין כשר אלא
מנין עולות שבחובה אינו אלא אם נתערבו קנים נדבה שהם עולות כולם בקיני חובה
שחציין עולות וחציין חטאות אבל חובה שנתערבה בחובה וכו' שאם היו שוות אלו כנגד
אלו יהא המחצית כשר והמחצית פסול בהכרח באי זה צד שעשאן וכו' ויהיה שוה בזה
כהן נמלך ר"ל ששואל לאשה אי זה יעשה חטאת ואי זה יעשה עולה וכהן שאינו נמלך
אלא שהדבר מסור לו אבל אם היה מנין אחת משתיהן יותר ממנין האחרת [הרי יש בזה
חילוק והוא] שאם עשה הכל למעלה או למטה המחצית כשר והמחצית פסול בהכרח וכו'
ואם עשה החצי למעלה והחצי למטה וכו' המועט אז כשר ע"מ שיהא נמלך ולא יהיה
מסור לו לעשות עולה מה שירצה וחטאת מה שירצה הרי בעלת המנין המועט אומרת לו
שזה המחצית שנעשה למעלה בו נבלעה עולה שלי לפי שהוא המועט והמחצית שעשית
למטה בו נבלעה חטאת שלי לפי שהוא ג"כ המועט ואני לא מסרתי הדבר אליך ולא הרשות
עכ"ל:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"י ה"א

הַאִשָּׁה שֶׁאָמְרָה הִרִי עָלַי קֵן כְּשֶׁאֵלֵד זָכָר א. יְלֵדָה זָכָר
 מִבִּיאָה אַרְבָּעָה עוֹפוֹת. שְׁנַיִם לְנִדְרָה וְהֵן עוֹלָה כְּמוֹ
 שֶׁבְּאַרְנוֹ. וּשְׁנַיִם לְחוֹבְתָהּ מִשּׁוּם לֵידָה וְהֵן אֶחָד עוֹלָה
 וְאֶחָד חֲטָאת. נִמְצְאתָ לָמַד שֶׁהִכְהֵן צָרִיף לַעֲשׂוֹת שְׁלֹשׁ
 פְּרָדִין לְמַעְלָה. וּפְרָדָה אַחַת לְמַטָּה. טָעָה וְעָשָׂה שְׁתֵּים
 לְמַעְלָה וּשְׁתֵּים לְמַטָּה וְלֹא נִמְלָךְ צָרִיכָה לְהֵבִיא עוֹד
 פְּרָדָה אַחַת וַיִּקְרִיבָנָה לְמַעְלָה. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים
 כְּשֶׁהִבִּיאָה הָאֲרָבָעָה מִמֵּין אֶחָד כְּגוֹן שֶׁהָיוּ כֶּלֶן תּוֹרִין אוֹ
 בְּנֵי יוֹנָה. אֲבָל אִם הָיוּ שְׁתֵּי תּוֹרִין עִם שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְעָשָׂה
 שְׁנַיִם לְמַעְלָה וּשְׁנַיִם לְמַטָּה. צָרִיכָה לְהֵבִיא עוֹד תּוֹר וּבֶן
 יוֹנָה וַיַּעֲשֶׂה שְׁתֵּיהֶן לְמַעְלָה כִּדֵּי לְצֵאת יָדֵי חוֹבְתָהּ. שְׂאֵם
 עָשָׂה בְּתַחֲלָה שְׁתֵּי הַתּוֹרִין לְמַטָּה צָרִיכָה תּוֹר לְמַעְלָה
 לְהַשְׁלִים חוֹבְתָהּ. וְאִם עָשָׂה שְׁנֵי בְּנֵי הַיוֹנָה לְמַטָּה צָרִיכָה
 בֶּן יוֹנָה לְמַעְלָה לְהַשְׁלִים חוֹבְתָהּ. שְׂאִין אָדָם מִבִּיא
 חוֹבְתוֹ גּוֹזֵל אֶחָד תּוֹר אַחַת אוֹ בֶּן יוֹנָה אֶלָּא אוֹ שְׁנֵיהֶן
 תּוֹרִין אוֹ שְׁנֵיהֶן בְּנֵי יוֹנָה:

עין משפט ד

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"י ה"ב

פְּרִשָּׁה נִדְרָה וְאָמְרָה לִכְהֵן אֵלוֹ לְנִדְרֵי וְאֵלוֹ לְחוֹבְתֵי.

א. כסף משנה האשה שאמרה הרי עלי קן כשאלד זכר וכו' עד סוף הפרק. בפ' ד' דקנינים
 ואיתא בפרק חטאת העוף (זבחים ס"ז): כתב הראב"ד בד"א כשהביאה וכו' עד ושתיים
 למטה א"א ולא ידע הכהן אי זה מין עשה למטה ואי זה מין עשה למעלה עכ"ל. ואני
 אומר שזה פשוט הוא ובכלל לא ידע אי זה מהן עושה למעלה הוא:

וְעִשָּׂאֵם הַכֹּהֵן שְׁתֵּי־לְמַעְלָה וְשְׁתֵּי־לְמַטָּה וְלֹא יָדַע אִי
 זֶה מֵהֵן עָשָׂה לְמַעְלָה וְאִי זֶה מֵהֵן עָשָׂה לְמַטָּה. צְרִיכָה
 לְהֵבִיא שְׁלֹשָׁה עוֹפוֹת. שְׁנַיִם לְנִדְרָה וְאֶחָד לְהַשְׁלִים
 חוֹבָתָהּ. וַיַּעֲשׂוּ הַשְּׁנַיִם לְמַעְלָה שְׁהָרִי פִּרְשָׁה נִדְרָה וְשָׁמָּא
 שְׁנַיִם שֶׁל נִדְרָה נַעֲשָׂה לְמַטָּה שְׁהֵם פְּסוּלוֹת. בְּמָה דְּבָרִים
 אֲמוּרִים בְּשֶׁהֵבִיָּאָה הָאֲרַבְעָה שֶׁפִּרְשָׁה נִדְרָה בְּשְׁנַיִם מֵהֵן
 מִמֵּין אֶחָד. אָבֵל אִם הָיוּ שְׁנֵי מִיָּנִין תָּבִיא אֲרַבְעָה אַחֲרִים.
 שְׁנַיִם מִמֵּין שֶׁפִּרְשָׁה בּוֹ נִדְרָה יַעֲשׂוּ לְנִדְרָה וְשְׁנַיִם מֵאִי
 זֶה מִין שֶׁתִּרְצֶה יִהְיוּ לְחוֹבָתָהּ וַיַּעֲשׂוּ אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד
 לְמַטָּה:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"י ה"ג

קְבָעָה נִדְרָה וְאִמְרָה אִם אֵלֶּךָ זָכַר הָרִי עָלַי שְׁתֵּי תוֹרִים.

ב. כסף משנה (ב-ג) פירשה נדרה ואמרה לכהן אלו לנדרי וכו' ויעשו השלשה למעלה. תיבת
 השלשה צריך למחוק ולכתוב במקומה השנים וכן מ"ש אצל קבעה נדרה ואמרה אם אלד
 זכר וכו' שכבר עשה שנים למטה שהם חטאת שש תיבות אלו נראה שהם שיבוש וצריך
 למוחקם: כתב הראב"ד בד"א כשהביאה הארבעה בתחלה וכו' עד וכן אם. א"א דבריו
 מבולבלים וכו'. והר"י קורקוס ז"ל כתב וז"ל כתב רבינו במשנה ענין קבעה שפירשה
 (בשעת נדרה) מין פלוני ותביא אותו לכהן עם חובתה ועשה שתיים למטה ושתיים למעלה
 ולא ידע אם הנדר נעשה למעלה או למטה וגם היא נסתפק לה איזה משני המינים קבעה
 בו נדרה אם התורים או בני יונה וזה הוא ההפרש שיש בין קבעה לפירשה שפירשה הוא
 שתאמר בשעת הבאת נדרה וחובתה אלו לנדרי ואלו לחובתי וקבעה נדרה הוא שתאמר
 בשעת הנדר הרי עלי קן ממין פלוני והוא מדבר כאן במי שקבעה נדרה והביאה אותו
 ואח"כ שכחה מאיזה מין קבעה אבל ודאי אצלה שהוא קבוע עכ"ל בספר מוגה. ונראה
 שבבא זו מדברת שאינה יודעת אי זה מין הם הד' פרידים שנתנה לכהן אבל מ"מ יודעת
 היא שהם מין אחד שאם יודעת אי זה מין הוא שנתנה א"א להסתפק באי זה מין קבעתו
 שהרי נדרה נתנה. וזה נראה מוכרח וביארו רבינו במשנה וז"ל וזה אם היו הארבעה מין
 אחד והיה ודאי אצלה שנתנה לכהן מין ולא ידעה מאי זה מין הוא גם כתב שאין אנו

יודעים מאי זה מין הוא הארבעה שנולד בהם הספק ע"כ. והוא מוכרח וע"פ הקדמה זו הדבר ברור שלא נפטרה מספק נדרה כלל וצריכה להביא ד' לנדרה שתי תורים ושני בני יונה. אבל קשה טובא איך יספיק אחד לתשלום חובתה והרי אינה יודעת מאי זה מין היה החטאת ואם תביא תור שמא היה בן יונה או להפך וכבר נתבאר שצריך חטאת ועולה ממין אחד ובמשנה כתב ותביא גוזל אחד תור או בן יונה להשלים חובתה והצריכו תור או בן יונה לפי שאין אנו יודעים מאיזה מין היו הארבעה וכו'. ודברים אלו צריכים ביאור וכפי הכתוב בספרים שהגוזל הוא לעולה א"א ליישבו שהרי גבי פירשה חייבת להביא כל החובה מספק לפי שאינה יודעת מאי זה מין היו העולות שתביא חטאתה מאותו המין ומה לי אם היו שני מינים או מין אחד ואינה יודעת אי זה מין היה הכל ספק אחד הוא. ואפשר לפרש כוונת רבינו ביודעת איזה מין נתנה לכהן אלא ששכחה באיזה מין קבעה נדרה וד"מ נתנה תורים ונסתפקה שמא בני יונה פירשה ושלא כדין נתנה לכהן תורים ואם היו יודעים שמה שנתנה לנדרה נעשו למעלה לא היה נשאר עליה מספק נדרה אלא שני בני יונה ובהם נפטרה מנדרה ועתה שמא מה שנתנה לנדרה עשו למטה ונמצא כל ספיקה עליה לכך מביאה שתי תורים ושני בני יונה וכולם למעלה בספק נדרה ומחובתה תביא גוזל אחד כי מעולה אחת נפטרה בתורים ראשונים מ"מ"נ אם שלמעלה היו נדרה הרי לא היתה צריכה להביא אלא שני בני יונה לתשלום נדרה ומהשני תורים שמביאה עתה אחד יעלה לחובתה והאחר פסול וצריכה חזרה לחטאת לתשלום חובתה ואינה צריכה יותר ואם שנים ראשונים היו נדרה הרי שלמעלה היו חובתה והרי נפטרה מהעולה בראשונים ונמצא לפי זה שמ"מ"נ צריכה להביא גוזל אחד לחטאת ממין הראשונים. ומ"ש בספרי רבינו גוזל אחד למעלה. מ"כ שהוא טעות ובמשנה כתב בפירוש תביא תור ובן יונה ותעשה חטאת מ"מ"נ והוא הנשאר מחובתה. והשתא דאתינא להכי שהכרחתי שהאחד הוא חטאת י"ל שתקריב מאיזה מין שתרצה ויוצאה מ"מ"נ שאם תביא תור כשר מ"מ"נ אם הראשונים היו תורים א"כ הנדר היו תורים ואם קרבו למעלה הרי נפטרה והשתי תורים אחרונים יעלה אחד מהם לחובתה והרי תור לחטאת ויצאה ידי חובתה ואם קרבו למטה הרי יצאה מידי עולת חובה באחד מתורים ראשונים של מעלה ותורים שניים לנדרה והרי תור לחטאת ואם היו בני יונה א"כ הנדר היה בני יונה ובבני יונה אחרונים מ"מ"נ יצאה ונמצא תורים שניים עולה אחד מהם לחובתה וכן כשמביאה בני יונה יוצאה מ"מ"נ על הדרך שנתבאר כי ידוע כי מין שהביאה נדרה. ובהשגות א"א דבריו מבולבלים וכו'. ובודאי כי הלשון סתום ומוטעה כאשר הכרחתי ולא פירשה איזה מין נתנה לכהן וצריך לתקן כאשר כתבתי וילמוד סתום אשר כאן ממפורש במשנה. וכתב עוד אבל וכו'. טעם בבא זה מבואר שכיון שהראשונים שני מינים ואינו יודע מה עשה למעלה ומה עשה למטה א"א שיועיל דבר לנדרה כי שמא נדרה קרב למטה ולא לחובתה כי אינו יודע איזה מין למעלה ואיזה למטה ואנן בעינן עולה וחטאת מין אחד ולכך מביאה הכל. וצריך לדעת כי גם בבא של קבעה מיירי לשיטת רבינו כשפירשה אלו לנדרה דאל"כ איך שייך לומר ולא ידע איזו עשה וכו' כיון שהכל מין אחד מה שייך לומר כן גם אין שייך לומר שמא הנדר עשה למטה שכתב במשנה אלא דודאי היא ייחדה אשר לנדרה אלא שלא אמרה כן לכהן כמו בפירשה והיא שכחה ומ"מ בשנים שמביא מקריב

וְיִלְדָה וְהִבִּיֵאָה אַרְבָּעָה עוֹפוֹת. שְׁנַיִם לְנִדְרָה וּשְׁנַיִם
 לְחוֹבְתָהּ. וְעָשָׂה שְׁנַיִם לְמַעְלָה וּשְׁנַיִם לְמַטָּה וְלֹא יָדַע אִי
 זֶה נַעֲשֶׂה לְמַעְלָה וְאִי זֶה נַעֲשֶׂה לְמַטָּה. וְגַם הִיא שֹׁכְחָה
 וְלֹא יָדָעָה בְּאֵי זֶה מִיֵּן קָבְעָה נִדְרָה אִם בְּתוֹרִים אוֹ בְּבִנְי
 הַיּוֹנָה. הֵרִי זֹו צְרִיכָה לְהִבִּיֵא שְׁתֵּי תוֹרִים עִם שְׁנֵי בְנֵי
 יוֹנָה לְנִדְרָה וַיַּעֲשׂוּ אַרְבַּעַתָּן לְמַעְלָה. וְתָבִיא גּוֹזֵל אֶחָד
 לְהַשְׁלִים חוֹבְתָהּ וַיַּעֲשֶׂה לְמַעְלָה. (שְׁכָבֵר עָשָׂה שְׁנַיִם
 לְמַטָּה שָׁהֵם חֲטָאת). בְּמָה דְבָרִים אֲמוֹרִים כְּשֶׁהִבִּיֵאָה
 הָאֲרָבָעָה תַּחֲלָה מִמֵּיֵן אֶחָד. אָבֵל אִם הָיוּ שְׁנֵי מִיֵּיֵן

סתם ולכך שייך ממ"נ שנתבאר. ואפשר שלא ידע שכתב רבינו מפני בבת שני מינים נקט
 לה ולעולם לא ייחדה. אלא שלשון המשנה אינו מוכיח כן גם הענין נראה שהוא כאשר
 כתבתי: וכתב עוד וכן אם נתנתם וכו'. טעם בבא זו מבואר כי לא עולה לה דבר מחמת הספק
 לכך תביא כל חיובה וחלוקה זו לא הוזכרה במשנה אמנם אמרו שם נתנתם לכהן ואינה
 יודעת מה נתנה ועשה הכהן ואין ידוע מה עשה צריכה להביא ד' פרידים לנדרה ושתיים
 לחובתה וחטאת א' בן עזאי אומר שתי חטאות והוקשה לרבינו חטאת זה למה כיון
 שהביאה כל חובתה ולכך פירשה דקבעה גם חובתה ולא ידעה מה קבעה ולפי"ז הוצרך
 להוסיף כבש אע"פ שלא הוזכר שכיון שקבעה ולא ידעה מה קבעה מביאה קן מאיזה מין
 שתרצה וכבש ופרידה וא"ת וניחוש דילמא חובתה בתורים או בבני יונה ולמה תפטר בקן
 מאיזו מין שתרצה ונראה דלהא לא חיישינן כי אין דרך לפרש לחיובה תורים או בני יונה
 רק קרבן עני או קרבן עשיר עכ"ל. ומ"ש ששני פרידין שבהן צריך שיהיו ממין אחד נלמד
 בספרא מדכתיב שתי תורים וכו' אחת לעולה ואחת לחטאת ממין שיביא עולה יביא חטאת:

צְרִיכָה לְהִבִּיא שְׁשָׁה עוֹפוֹת. שְׁתֵּי תוֹרִים עִם שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה
לְנִדְרָה. וְתִבִּיא לְחֻבַּתָּה שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה
וְיַעֲשֶׂה אֶחָד לְמַעַלָּה וְאֶחָד לְמַטָּה. וְכֵן אִם נִתְּנָתָם לְפִהֵן
וְשִׁכְחָה מֵה נִתְּנָה לוֹ. וְהִלֵּךְ הִפְהֵן וְעָשָׂה וְאִינוּ יוֹדְעֵי הֵיכָן
עָשָׂה אִם הַכֹּל לְמַעַלָּה אוֹ הַכֹּל לְמַטָּה אוֹ מְחַצָּה לְמַעַלָּה
וּמְחַצָּה לְמַטָּה. הֵרִי זֹו תִבִּיא שְׁתֵּי תוֹרִים עִם שְׁנֵי בְּנֵי
יוֹנָה לְנִדְרָה. וְתִבִּיא שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה
לְחֻבַּתָּה: